

**SOSYAL ZEKÂNIN İLETİŞİM BECERİLERİNE ETKİSİNDE CİNSİYETİN
DÜZENLEYİCİ ROLÜ: İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR
ARAŞTIRMA**

Fatma AKAR¹

Ahmet Tuncay ERDEM²

ÖZ

Sosyal zekâ ve duygusal zekâ gibi yeteneklerin iletişim becerisi, yaşam tatmini gibi olumlu bireysel algıları güçlendireceği düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın temel amacı, sosyal zekâ ile iletişim becerileri etkileşiminde “cinsiyetin” düzenleyici bir işlev görüp görmediğini belirlemektir. Araştırmada “*iletişim becerileri ile sosyal zekâ arasındaki ilişkide cinsiyet düzenleyici bir değişken olarak işlev görmekte midir*” sorusunun cevaplandırılmasına çalışılmıştır. Araştırma kesitsel bir araştırma yöntemi olup nicel araştırma desenine göre kurgulanmıştır. Araştırma kapsamında veriler basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde AMOS ve SPSS programları kullanılmış, ilişki ve fark testleri yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında pozitif yönlü etkiler belirlenmiş ve sosyal zekâ ile iletişim becerileri ilişkisinde cinsiyetin düzenleyici bir rolü olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak sosyal zekâ ile iletişim becerisi etkileşiminde erkeklerin kadınlara göre hem sosyal zekâ hem de iletişim becerisi algılarının daha yüksek olduğu da belirlenmiştir. Sonuç olarak sosyal zekâ algısı bireylerde olumlu gelişmelere sebep olurken iletişim becerisini de güçlendirerek olumlu davranışları güçlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Zekâ, İletişim Becerisi, Düzenleyici Rol.

**THE MODERATOR ROLE OF GENDER IN THE EFFECT OF SOCIAL
INTELLIGENCE ON COMMUNICATION SKILLS: A RESEARCH ON
COMMUNICATION FACULTY STUDENTS**

ABSTRACT

It is thought that social and emotional intelligence abilities will strengthen positive individual perceptions such as communication skills and life satisfaction. In this context, the primary purpose of the research is to determine whether “gender” has a regulatory function in the interaction of social intelligence and communication skills. The study tried to answer the question, “*does gender function as a moderator variable in the relationship between communication skills and social intelligence.*” The research is a cross-sectional research method and was designed according to the quantitative research design. Within the scope of the research, the data were obtained using the simple random sampling method. AMOS and SPSS programs were used to analyze the data obtained, and correlation and difference tests were performed. According to the research findings, positive effects were determined between social intelligence and communication skills. It was

Araştırma Makalesi

Research Article

¹ Öğr. Gör. Dr.

Bolu Abant İzzet Baysal
Üniversitesi
İletişim Fakültesi

E-Posta

fatmaakar@ibu.edu.tr

ORCID

0000-0001-6451-2281

² Doç. Dr.

Bolu Abant İzzet Baysal
Üniversitesi
İletişim Fakültesi

E-Posta

ahmeterdem@ibu.edu.tr

ORCID

0000-0003-4373-8415

Gönderim Tarihi / Received

16.04.2023

Kabul Tarihi / Accepted

04.09.2023

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

determined that gender had a moderator role in the relationship between social intelligence and communication skills. In addition, it was determined that men have higher perceptions of both social intelligence and communication skills than women in the interaction of social intelligence and communication skills. As a result, while the perception of social intelligence causes positive developments in individuals, it also strengthens positive behaviors by strengthening communication skills

Keywords: Social Intelligence, Communication Skill, Moderator Role.

GİRİŞ

Çoklu zekâ kuramını savunan Gardner (1988) insanların tek bir zekâ boyutuna sahip olmadığını ve çoklu zekâ türlerinin birbirinden bağımsız olduğunu belirtmiştir. Bu zekâ türleri içerisinde insanların başarı ve performanslarını etkileyen en kritik zekâ türlerinden birisi sosyal zekâdır (Başaran, 2004: 8; Hançer ve Tanrısevdi, 2003: 222; Yıldırım ve Erdem, 2016). Kişiler arası iletişimde etkili bir zekâ türü olan sosyal zekâ, ekip çalışması ve sosyal uyum için en gerekli zekâ türüdür. Kişilerin içinde yer aldığı grubun bir üyesi olarak, grup içi çalışma, grupla sözlü ya da sözsüz iletişim kurabilme, karşıdaki kişi ile empatik iletişim kurabilme ve insanların davranışlarını anlamlandırabilme bilgi ve becerisini içermektedir. Sosyal zekâsı güçlü olan kişiler başkalarının söylem ve eylemlerinden yola çıkarak onları analiz edebilirler. Aynı zamanda insanlarla hızlı ve doğru iletişim kurabilirler (Özkan, 2008: 339). Sosyal zekâ ve iletişim, koşullar ne olursa olsun, duyguların ifade edilmesinde, problemlerin çözülmesinde ve güven sağlanmasında önemli unsurlardır (Filiz, 2020: 603).

Başkaları ile konuştuğumuzda, onların ne dediğimizi anladığımızı düşünürüz çünkü kendimiz ne demek istediğimizi biliyoruzdur. Ancak kişiler arası ilişkilerde sizin söylemek istediğiniz şeyle karşıdakinin anladığı bazen aynı olmayabilir. Bunun nedeni insanların bir kaynak tarafından gönderilen mesajı, kendi tutumları, algıları, duygu ve düşünceleri çerçevesinde çözümleridir. Bu durum mesajın, hedef kitlede kaynağın ilettiği manada anlaşılmasında en büyük engeldir. Mesajın doğru algılanması kaynağın, hedef kitlenin özelliklerini çok iyi bilmesine bağlıdır.

İletişim becerisi konuşmaktan ziyade karşıdakini etkin dinlemekle ilgilidir. İnsanlar genellikle ne söylemeleri gerektiğine odaklanır, ancak etkili iletişim konuşmaktan çok dinlemekle ilgilidir. İyi dinlemek, yalnızca iletilen kelimeleri veya bilgileri anlamak değil, aynı zamanda konuşmacının iletmeye çalıştığı duyguları da

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

anlamak anlamına gelir. Etkili iletişim, kullandığımız kelimelerden daha fazlasıdır. Bir yandan sözsüz iletişim, etkin dinleme, stresi yönetme, iddialı iletişim kurma yeteneği diğer taraftan da kendinizin ve sevdiğiniz kişilerin duygularını tanıma ve anlama kapasitesi dâhil olmak üzere birçok beceriyi içerir (Deshpande, 2015: 8).

Çalışmada, sosyal zekânın iletişim becerisi üzerinde olumlu katkılarının olacağı düşünülmüş ve bu kapsamda sosyal zekâ ile iletişim becerisi etkileşimine yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. İletişim becerisi gelişmemiş bireylerde diğer olumlu davranışların da gelişmeyeceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırma konusunu iletişim becerileri ve sosyal zekâ etkileşimi oluşturmaktadır. İletişim becerisi düşük olan bireylerin toplumda kendilerini güçsüz hissetmeleri ve zayıf ilişkiler kurmaları kaçınılmazdır. Bu kapsamda duygusal veya sosyal zekâyâ sahip olan bireylerin, iletişim becerilerinin de gelişmiş olması beklenmektedir. Bu çerçevede araştırmanın temel amacı; sosyal zekânın iletişim becerisini ne yönde ve nasıl etkilediğinin belirlenmesi olup araştırmanın temel sorusu; “sosyal zekâ ile iletişim becerileri arasındaki ilişkide cinsiyet düzenleyici bir değişken olarak işlev görmektedir mi?” olarak belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevaplanabilmesi için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırma örnekleminin İletişim Fakültesi öğrencilerinden seçilmesinin temel sebebi, iletişim alanında eğitim gören bireylerin iletişim beceri ve bilgilerinin diğer bireylerden daha yüksek olması beklentisidir. Bu öğrencilerin sahip oldukları sosyal zekâ düzeylerinin, iletişim becerilerini nasıl etkileyeceğinin belirlenmesi araştırma kapsamında ele alınmaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Sosyal Zekâ Kavramı ve Ölçülmesi

Zekânın ne olduğu hakkında çok rahat konuşan insanlar, çevrelerindeki kişileri zeki, çok zeki, az zeki ya da zeki değil diye değerlendirmektedirler. Ancak tam olarak zekânın ne olduğunu ve nasıl ölçülebileceğini bilemezler. Kimisi bunu okul başarısı ile kimisi de toplumsal ilişkilerdeki başarı ile açıklamaktadır (Thorndike, 1920: 227). Zekâ; öğrenme, muhakeme etme, planlama, problem çözme, soyut düşünme ve fikirleri anlama kapasiteleri gibi ilgili pek çok yeteneği içeren zihnin bir özelliğidir.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Zekâ aynı zamanda tüm insanlarda doğuştan gelen bir özellik olarak kabul edilir (Hajebi vd, 2018: 48).

Harvard Üniversitesi'nde eğitim profesörü olan Dr. Howard Gardner 1983 yılında yayınlanan "Frames of mind" (Zihin Çerçevesi) adlı eserinde yedi farklı zekâ türünden bahsetmiştir. Bu eserden sonra 1999 yılında yayınladığı "Intelligence Reframed" (Zekâ Yeniden Yapılandırıldı) adlı eserinde yedi zekâ boyutuna yeni bir tane daha ekleyerek çoklu zekâ kuramını geliştirmiştir. Bu kurama göre sekiz farklı zekâ türü vardır (www.institute4learning.com).

1. Müzikal zekâ: Ritimleri ve sesleri tanıma becerisi,
2. Görsel zekâ: Çevreyi görselleştirme ve farkında olma becerisi,
3. Dil Zekâsı: Kelimeleri etkin kullanma becerisi,
4. Matematiksel zekâ: Kavramsal ve soyut düşünme becerisi,
5. Sosyal Zekâ: Bir kişinin diğer insanları anlama ve onlarla etkili bir şekilde etkileşim kurma becerisi,
6. Kinestetik zekâ: Bedeni etkili bir şekilde kullanma becerisi,
7. Doğal zekâ: Bitkiler ve doğa hakkında benzersiz bilgiye sahip olma becerisi,
8. İçsel zekâ: Kişinin en derin duygularını anlama becerisi.

Yukarıda yer alan zekâ türleri her insanda farklı oranlarda bulunmakta, farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Gardner, bu zekâ türlerinin dışında başka zekâ türlerinin de olabileceğini savunmaktadır (Özkan, 2008: 334).

Her zekâ türü farklı öğrenme stillerine ve eğitim ortamlarında önemli bir değere sahiptir. Her bir insan, onu diğerlerinden ayıran benzersiz zekâ modellerine sahiptir (Gardner, 2003'den aktaran; Hajebi vd, 2018: 48). Bunların içerisinde yer alan ve araştırmanın asıl konusunu oluşturan sosyal zekâ; sağlıklı sosyal ilişkiler kurmaya yardım eden, başkalarının düşüncelerini, duygularını, niyetlerini, isteklerini, inançlarını ve değerlerini anlayarak empati kurma yoluyla davranışlarını anlamlandıran becerileri içermektedir. Genel zekâdan bağımsız bir olgu olan sosyal

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

zekânın kendine has özellikleri vardır ve farklı bileşenlerden oluşmaktadır (Bhagat vd, 2017: 45).

Sosyal zekâ, başkalarıyla ilişki kurma, onları anlama ve onlarla etkili bir şekilde etkileşimde bulunma yeteneği olarak kabul edilir. Bu, tüm insanların az veya çok sahip oldukları bir beceridir. Bir öğretmen, politikacı, din görevlisi, terapist veya satış görevlisi için bu beceriye sahip olmak önemli bir avantajdır. Sosyal zekâsı yüksek olan insanlar genellikle hassas, içe dönük, şefkatli ve empatiktirler (Sadiku vd, 2020: 1). Diğer insanları anlama, onlarla iş birliği yapabilme, etkili iletişim kurma yeteneği sosyal zekânın en önemli özelliklerinden birisidir. Sosyal zekâ, başkalarıyla etkileşime girmemize, onların ruh hallerini, düşüncelerini, sıkıntılarını, motivasyonlarını ve amaçlarını anlamamıza yardımcı olan bir zekâ türüdür.

Sosyal zekâyâ sahip ve sosyal ilişkilerde başarılı olan kişileri tanımak çok zor değildir. Bu tür insanlar herkes tarafından sevilir, en tuhaf sosyal koşullarda bile asla rahatsız görünmezler ve en ince konuşma ipuçlarına karşı bile her zaman tetikte görünürler (Silvera vd, 2001: 313). Sosyal zekâ, (a) başkalarını anlama ve (b) başkalarıyla ilişkilerde akıllıca hareket etme veya davranma becerisi fikrini içermektedir (Thorndike,1920: 228). Thorndike bu tanımda sosyal zekânın, bireylere eylemde bulunmadan önce karşıdaki kişinin bilişsel takdirini almayı ve başkalarıyla eylem odaklı başa çıkmayı sağladığını ifade etmek istemiştir (Walker ve Foley, 1973: 842). Snow ise Thorndike'in tanımını daha da genişletmiştir. Snow (2010)'a göre sosyal zekâ, insanların sosyal dünyalarında gezinmelerini sağlayan bilgi birikimi, bilişsel yetenekler ve duygusal hassasiyetlerdir (akt. Belton vd., 2016:1).

Thorndike'in bu tanımı araştırmacıların çoğunluğu tarafından kabul edilmiştir. Yalnızca Thorndike'in tanımına ek olarak George Washington Üniversitesi'nde görev yapan bilim insanları tarafından geliştirilen ve sosyal zekânın işlemsel tanımını yapan "George Washington Sosyal Zekâ Testi" de araştırmacılar tarafından kabul edilen ve uygulanan bir diğer test olmuştur. Bu test Thorndike'in sosyal zekâ tanımı içerisinde yer alan "insanlarla başa çıkma becerisini" test etmek için tasarlanmıştır (Walker ve Foley, 1973: 842).

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Sosyal zekâyı ölçmede kullanılan birçok test geliştirilmiştir. Bu testlerden birisi de çalışmada kullanılan “Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği”dir. Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği, Silvera ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir (Silvera vd, 2001). Bu ölçek sosyal bilgi işleme (SIP), sosyal beceri (SS) ve sosyal farkındalığı (SA) ölçen 21 maddeden oluşmaktadır. Cronbach alfa (iç tutarlılık) SIP, SS ve SA için sırasıyla 0,81, 0,86 ve 0,91 olarak bulunmuştur. Uyum geçerliliği Marlow Crowne Sosyal İstenirlik Ölçeği (MCSD) ile ilişkilendirilerek elde edilmiş ve 0,22 olarak bulunmuştur (Ramanathan, 2021: 1542).

Albrecht ise 2015 yılında, modern toplumdaki sosyal zekâ olgusunu anlamak için bir yeni bir model önermiştir. Bu modele göre, bir bireyin sosyal zekâsının anlaşılabilirliği beş ana bileşen vardır. Bu beş bileşenler; durumsal farkındalık, mevcudiyet, özgünlük, netlik ve empatidir (Albrecht 2005’ten aktaran; Ramanathan, 2021: 1541).

Durumsal farkındalık: Kişinin kendini içinde bulabileceği bir durumun bağlamını gözleme, anlama ve durumun parçası olan diğer insanların kendi davranışlarını şekillendirmede oynadığı rolü anlama kapasitesini ifade etmektedir.

Mevcudiyet: Birinin davranışlarıyla ilgili olarak başkalarına aktardığı izlenimi anlatmaktadır. İnsanlar, genellikle gözlemedikleri davranışlar temelinde kişinin karakteri, yeteneği ve benlik algısı hakkında sonuçlar çıkarma eğilimindedir.

Netlik: Kişinin net bir şekilde düşüncelerini ifade etme kapasitesini belirtmektedir. Dinleme, geri bildirim, başka kelimelerle ifade etme, semantik esneklik, dili ustaca kullanma ve her şeyi basit bir şekilde sunma yeteneğidir.

Özgünlük: Başkalarının bir kişinin dürüstlük ve etik niyetlerle hareket ettiğini ne kadar algıladığını belirten bileşendir. Başkalarının davranışını ne ölçüde hissettiği, onun kişisel değerleri ile uyumluluğuna bağlıdır.

Empati: Karşıdaki kişiye karşı bir şeyler hissetmeye ilişkin geleneksel fikrin ötesine geçerek, kişinin karşısındaki kişi ile arasında karşılıklı bir duygu yaratmasını ifade etmektedir.

Sosyal zekâyı ölçmek oldukça zordur. Sosyal zekâyı ölçen testlerin çoğu zaman alıcı ve yönetilmesi belirli bir çabayı gerektirmektedir. Aynı zamanda farklı

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

zekâ ölçütleri (kişisel bildirim, davranışlar, gözlemciler tarafından kişilerin izlenmesi vb.) genellikle birbiriyle yüksek oranda ilişkili değildir. Ancak sosyal zekâyı ölçmeye yönelik girişimlerdeki sorunların çoğu, basit bir kişisel bildirim formatı kullanılarak çözülebilir. Bu format çok basittir ve mevcut birçok işlemle ilgili karmaşıklıklardan ve ekstra zaman talebinden kurtararak testin hızlı bir şekilde yönetilmesine izin vermektedir. Bu kişisel bildirim formatının tek önemli dezavantajı, önyargılı yanıtların potansiyelidir. Ancak bu sorun, doğrulama sürecine yanıt yanlılığı ölçüsü dâhil edilerek büyük ölçüde azaltılabilir (Silvera vd, 2001: 314).

1.2. Sosyal Zekâ ve İletişim Becerileri

İletişim, insanlık tarihi ile ortaya çıkan bir olgudur. İnsanlık var olduğundan bu yana kişiler çeşitli yollarla birbirleri ile iletişim kurmuşlardır. Tarihi bu kadar eski olan iletişim olgusunu ve sürecini tanımlamak kolay olmamıştır. İletişim interdisipliner bir bilim dalı olduğu için her bir bilim dalı iletişimi kendi alanına göre tanımlamış ve bu nedenle de yüzlerce iletişim tanımı ortaya çıkmıştır (Aziz, 2010: 23).

İletişim en basit şekilde ileti alışverişi anlamına gelmektedir ve tüm canlılarda görülen bir olgudur. Tüm canlılar değişik yollarla birbirlerine ileti gönderirler. Toplumsal yaşamda iletişim insanın tüm etkinliklerini kapsar o nedenle de iletişim toplumsal bir olgudur. İletişim kurma isteğinin temel amacı bireyin çevresini etkileme, duygu, düşünce ve fikirlerini onlara kabul ettirmedir.

Bireyler ihtiyaçlarını karşılamak için çevreleri iletişim kurmak zorundadırlar. Bu iletişim kurma durumu çeşitli şekillerde gerçekleşmektedir. Bireylerin çevreleriyle iletişime geçme türleri aynı zamanda onların davranış biçimlerini oluşturmaktadır. Örneğin, bazı bireyler ihtiyaçlarını karşılamak için diğer bireylere saldırma, onları küçük görme, dikkate almama eğilimi gösterebilir. Bazı bireyler ise etrafları ile iletişimde çekingen davranabilir. Bu çekingenlik bireyin ihtiyaçlarına ulaşmasını engellediğinde onda eksiklik kaygısı yaratabilir ya da çevresindeki insanlara öfke ve kin duymasına neden olabilir (Voltan, 1980: 5). Bu nedenle iletişim yeteneği bir yaşam becerisidir ve sürekli geliştirilebilir. Doğuştan iyi bir iletişimci olmasanız bile, zaman içerisinde çeşitli yöntemlerle iletişim becerinizi artırabilirsiniz. İyi iletişim kuran bireyler, başkalarıyla empati ve güven geliştirmede zorlanmazlar. Bu insanlar iletişim

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

tarzlarını izleyiciye ve kendilerine sunulan duruma uyacak şekilde uyarlarlar. İletişim, karşılıklı anlayışa ulaşılmadan önce birkaç yenilenmeyi içerebilen karmaşık, iki yönlü bir süreçtir. Kelimeleri, sembolleri, resimleri, grafikleri, sesi, yüz ifadelerini, kıyafetleri ve beden dilini kullanarak iletişim kurabilirsiniz. Bu unsurları etkili bir şekilde nasıl kullanacağınızı bilerseniz, iletişim kurma şeklinizi geliştirebilir ve her durumda en iyi sonucu elde edebilirsiniz (Pidvalna, 2013: 6).

Bireylerin etkili iletişim kurabilmeleri için aralarında güven ortamının oluşması gerekmektedir. Çevrelerindeki kişilerle etkili iletişim kuran insanların kişilik özelliklerine bakıldığında, kendilerine güven duyan, duygusal ve zihinsel yönden olgunlaşmış kişiler oldukları görülmüştür. Bunun yanında başarılı bir iletişimde duygudaşlık (empati), şeffaflık ve etkili dinleme çok önemlidir (Kasatura, 1991: 184-188).

Yüksel Şahin (2008: 1283-1284) iletişim becerisini; etkin dinleyebilme, karşıdakine saygı duyma, somut konuşma, maske takmadan duygu ve düşüncelerini karşıdaki kişiye iletme, beden dilini etkili kullanma, empati yapma, net olma, sade ve anlaşılır bir dil kullanmanın yanı sıra, bireyin karşısındaki bireylerle verimli ilişki kurabilmesini, olumlu geri dönüş almasını sağlayan ve bireyin toplum içinde hayatını devam ettirmesini kolaylaştıran öğrenilmiş davranışlar olarak tanımlamaktadır. Grover (2005: 177-179) ise temel iletişim becerilerini aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

1. Dinleme: Girişilen etkileşimde bir bireye yanıt vermenin bir parçası da dinlemektir. Dinlemek, diğer kişiye dikkat etmeyi gerektirir.

2. Açık uçlu sorular sorma: Açık uçlu sorular, etkili bir görüşmenin anahtarıdır. Bunlar “evet”, “hayır” veya kısa bir cümle ile cevaplanamayacak sorulardır. Açık uçlu sorular çok çeşitli yanıtlar içerdiğinden daha fazla bilgi almayı sağlar.

3. Kapalı sorular sorma: Açık uçlu sorular ek bilgi elde etmek için iyi olsa da kapalı sorular sormak gerçekleri ve temel bilgileri almada gereklidir. Rutin görüşmelerde kapalı sorular, açık uçlu sorularla birlikte kullanıldığında etkili olur.

4. Netleştirme: Açıklayıcı açık uçlu soru türüdür. Amaç karşıdaki kişiyi yönlendirerek ve teşvik ederek daha fazla bilgi almaktır. Örneğin, “Kaza hakkında çok

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

şey paylaştınız ve bunu takdir ediyorum. Kaza, işinizi yapma becerinizi nasıl etkiledi? gibi sorular.

5. Açıklama: Açıklama, orijinal mesajı alır ve anlamı yorumlayarak dönüştürür. Bu tekniği kullanmak için, kelimeleri dinlemek ve mesajın yorumunu yeniden ifade ederek kontrol etmek önemlidir. Örneğin, hedef kitleye, “İşinizi nasıl yapacağınızla ilgili bazı endişeleriniz var gibi görünüyor” diyerek daha açıklayıcı bilgi alınabilir.

Kolaylaştırıcıları kullanmak: Kolaylaştırıcılar, etkileşim halinde bulunduğunuz bir kişiyi bilgi paylaşmaya devam etmeye teşvik eden ifadeler, sorular veya eylemlerdir. İletişim sürecinde başını sallamak, gülümsemek veya “hımm-hımm” “nasıl yani” “veya uygunsu” “ve sonra” gibi kolaylaştırıcılar kullanılması önemlidir. Çünkü bu kolaylaştırıcılar yönlendirmeden ziyade karşıdaki kişinin kendini ifade etmesine yardımcı olur.

Sözlü olmayan mesajları değerlendirme: Geliştirilmesi gereken en önemli iletişim becerisi beden dilini anlamaktır. Çünkü iletişimin büyük kısmı sözlü olmayan mesajlarda gizlidir. Beden dili bireylerin duyguları değerlendirmesinde ve mesajın uygun şekilde alınıp alınmadığını belirlemesinde önemli ipuçlarıdır.

Sessizlik: Etkili iletişim için kullanılan bir diğer iletişim becerisi ise sessizliktir. Göz teması veya hafif bir baş sallamanın eşlik ettiği birkaç saniye veya sessiz duraklamalar, karşıdaki kişiyi konuşması için cesaretlendirdiği gibi düşünmesi ve duygularını paylaşması için ona zaman verir.

Sosyal zekâ ve iletişim becerisi, diğer bireylere karşı empati ve kendini ifade etme becerilerini içerir. Sosyal zekâ düzeyi yüksek olan bireyler arkadaşlık ilişkilerinde, toplumsal uyumda daha başarılı ve mutludurlar. Aynı şekilde bu kişilerin empati yetenekleri yüksek olduğu için başkalarına özen gösterirler ve aynı özeni de başkalarından beklerler (Abdullayeva, 2018: 237).

Sosyal zekânın, sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerini, iş birliği yapabilme becerilerini, uzlaşma becerileri ile saygınlık kazanma becerilerini, liderlik yapabilme becerilerini ve diğerlerini etkileme yeteneğini içerdiği belirtilmektedir. Bütün bu becerilere bakıldığında sosyal zekâyâ sahip bireylerin aynı zamanda iletişim

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

becerilerinin de yüksek olduğu söylenebilir (Başaran, 2004: 11). Sosyal bir varlık olan bireyin içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması için sosyal farkındalık ve sosyal yeterlilik gibi birtakım becerilere sahip olması gereklidir. Yeterli sosyal zekâ düzeyine sahip olan birey, karşısındaki bireyle empati kurma, karşısındaki bireyi dinleme ve kolay iletişim kurma becerisine sahiptir. Kısaca sosyal zekâ bireylere diğer bireylerle iletişim kurmada, toplumsal hayata adapte olmada yardımcı olur (Saxena ve Jain, 2013: 1).

2. Yöntem

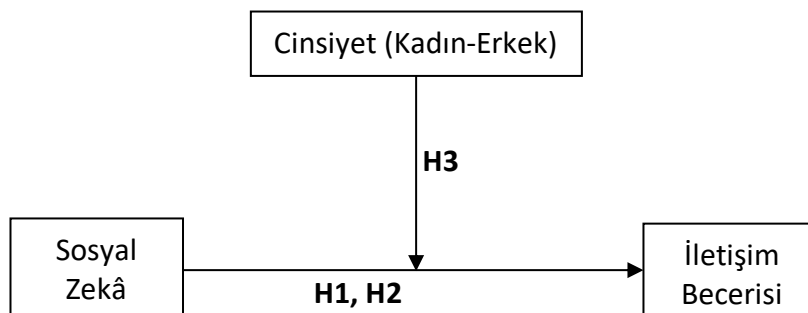
2.1. Sosyal Zekâ ve İletişim Becerileri

Araştırma kapsamında nicel araştırma yöntemi kullanılarak elde edilen veriler basit tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen katılımcılardan toplanmıştır. Araştırmaya yönelik hedef evren Türkiye’deki iletişim fakülteleri öğrencileri olurken araştırmanın uygulanabilir evrenini ise Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi’ndeki 1139 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 328 öğrenciden Google Form sistemiyle veriler toplanmıştır. Anket formlarının dönüş oranlarının %28 olarak belirlenmiştir. Bu oranın %25’in üzerinde olması araştırmadan elde edilen örneklemin evreni temsil ettiğini göstermiş olup bu değer ile örneklemin bilimsel yeterliliği sağladığı görülmektedir (Tutar ve Erdem, 2020: 267). Araştırmanın uygulamasına Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun (Protokol No: 2023/113) 09/04/2023 tarihli ve 2023/3 toplantısında etik kurul izni verilmiştir.

2.2. Araştırmanın Hipotez ve Modeli

Araştırmada sosyal zekâ ve iletişim becerisine ilişkin model Şekil 1’de belirtilmektedir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Şekil 1’de sosyal zekâ ile iletişim becerisi etkileşimini incelemek amacıyla belirlenmiş olan araştırma modelinde her iki değişken arasında pozitif yönlü ilişkinin olacağı düşünülmüştür. Ayrıca sosyal zekânın iletişim becerisini pozitif yönde etkilediği de düşünülerek aşağıdaki model ve hipotezler geliştirilmiştir. Modelde cinsiyetin düzenleyici bir işlev göreceği varsayılmıştır. Modelde “sosyal zekâ”, bağımsız değişken “iletişim becerisi” bağımlı değişken, “cinsiyet” ise düzenleyici değişken olarak düşünülmüştür. Araştırma modeli doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir;

Araştırma modeli doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir;

H1: Sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Sosyal zekânın iletişim becerisi üzerinde pozitif yönlü etkisi vardır.

H3: Sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasındaki ilişkide cinsiyetin düzenleyici rolü vardır.

2.3. Araştırmada Kullanılan Ölçekler ile Güvenilirlik ve Geçerlilik Analiz Sonuçları

Araştırmada kullanılan anket formu, sosyal zekâ ve iletişim becerisi olmak üzere iki ölçekten oluşmaktadır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla; Doğan ve Çetin (2009) tarafından Türkçeye uyarlanan 21 maddelik “Sosyal Zekâ Ölçeği” ile Korkut Owen ve Bugay (2014) tarafından geliştirilen 25 maddelik “İletişim Becerisi Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma ölçeklerinin güvenilirliklerini belirlemek amacıyla Cronbach Alfa testi uygulanmıştır. Alfa katsayıları; sosyal zekâ ölçeği için $\alpha = 0.859$ ve iletişim becerisi ölçeği için $\alpha = 0.936$ olarak belirlenmiştir. Alfa sonuçları ölçeklerin güvenilir olduğu göstermektedir. Araştırma kapsamında yapılan temel bileşen analizine göre ölçeklerin geçerliliğine yönelik açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Araştırma model yapısının geçerliliğini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA için AMOS programı kullanılmıştır. İyi uyum ve geçerlilik ölçüleri ile araştırma modeli Tablo 1’de belirtilmektedir.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Tablo 1. Model-Veri Uyum Değerleri ile Tek Faktör Modeli-Veri Uyum Değerleri

Veri-Model Uyum İndisleri	Tek Faktör Model Veri-Model Uyum İndisleri	Karşılaştırmalı Model Uyumu
Ki-Kare (X2) = 1043,24	Ki-Kare Tek Faktör (X2) = 5248,32	$\Delta X2 = 4205,08$
CMIN/SD = 1.705	CMIN/SD = 7.551	
DF = 612, p<0,01	DF = 695	
NFI =0.924	NFI =0.536	
GFI =0.902	GFI =0.455	
TLI = 0.923	TLI= 0.571	
CFI = 0.927	CFI = 0.503	
RMSEA = 0.051	RMSEA = 0.166	

*RMSEA (Root mean square error of approximation); 0.08 altında iyi bir model kabul edilir (Browne ve Cudeck, 1993)

χ^2/SD (Relative Ki-Kare); 1 ile 5 arasında olması beklenir (Marsh ve Hocevar, 1985).

CFI (Comperative fit index); İyi model için 1'e yakın olması beklenir (McDonald ve Marsh, 1990)

NFI (Normated fit index); İyi model için 1'e yakın olması beklenir (Bentler ve Bonett, 1980)

GFI (Goodness of fit index); İyi model için 1'e yakın olması beklenir (Tanaka ve Huba, 1985)

TLI (Tucker-Lewis indeksi); İyi model için 1'e yakın olması beklenir (Bentler ve Bonett, 1980)

Araştırma kapsamında tek faktörlü yapıya yönelik inceleme sonucunda elde edilen Ki-Kare (χ^2) bulguları değişkenler ile karşılaştırılarak anlamlı bir farkın bulunup bulunmadığı belirlenmiştir. Bu yöntemle araştırma modelindeki soruların ölçümünde ortak yöntem sapmasının var olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır (MacKenzie ve Podsakoff, 2012).

RMSEA, NFI, GFI, CFI ve TLI değerlerine yönelik sonuçlar Tablo 1'de gösterilmektedir. İki faktörlü araştırma modeline yönelik χ^2 değerlerinin anlamlı olduğu ($p<0,01$) görülmektedir. Buna ek olarak, χ^2/SD değeri 1,705 olarak belirlenirken bu değer 5'ten düşük olması sebebiyle araştırma modeli geçerlilik açısından uyum ölçütünü sağlamıştır. Diğer yandan RMSEA = 0.051, GFI = 0.902, TLI = 0.923, NFI = 0.924 ve CFI = 0.927 değerlerine ilişkin verilerin iyi uyum sağladığı da araştırma kapsamında görülmektedir (Tablo 1). Bu bulgular neticesinde araştırma kapsamında ortak yöntem sapmasının olmadığı belirlenmiştir (MacKenzie ve Podsakoff, 2012). Verilerin analizinde tek faktörlü model ile çok faktörlü model arasında uyum olup olmadığını belirlemek amacıyla χ^2 değerlerine "Ki-Kare Fark Testi" analizi uygulanmış ve anlamlı farkın olduğu görülmüştür (Tablo 1). Elde edilen bu sonuçlar araştırma modelinin iyi uyum sağladığını göstermektedir.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Çalışmaya iki faktörlü (ilişkili) model ile devam edilmiştir. Analiz kapsamında iletişim becerisi ölçeğine ilişkin faktör bulguları Tablo 2’de belirtilmektedir.

Tablo 2. İletişim Becerisi Ölçeği Faktör Yükleri

İletişim Becerisi İfadeleri	Faktör Yükleri
Düşüncelerimi sözel olarak ifade edebilirim.	0,928
Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.	0,920
Birileriyle konuşurken onları rahatsız edebilecek kadar yakınlarında olmamaya özen gösteririm.	0,916
Birisiyle konuşurken ona yanıt vermeden önce onu doğru anlayıp anlamadığımı yoklarım.	0,916
İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım.	0,915
Karşımdakini dinlerken onu anladığımı uygun bir dille ifade ederim.	0,913
İnsanları oldukları gibi kabul ederim.	0,910
Konuşmaları dinlerken, içerikle yüz ifadesinin ya da beden duruşunun uyumuna dikkat ederim.	0,910
Yazılırken seçilen sözcüklerin de önemli olduğunu aklımda tutarım.	0,908
Diğer insanlarla kolaylıkla sohbet başlatabilirim.	0,906
Konuşurken söylediklerimle beden dilimin uyuşmasına dikkat ederim.	0,906
Yüz yüze olmasak da konuştuğum kişinin duygusunu ses tonundan anlayabilirim.	0,900
Birisine bir öneride bulunmadan önce, onun öneri vermeme isteyip istemediğine dikkat ederim.	0,900
Benimle herhangi bir konuda konuşmayı istemeyen birisini konuşmaya zorlamam.	0,899
Eğer karşımdakinin işine yarayacaksa yaşadığım benzer deneyimleri onunla paylaşıyorum.	0,887
Başkaları konuşurken yanıt vermeden önce onların sözlerini bitirmelerini beklerim.	0,876
Birisini dinlerken söylenenlerin altında yatan duyguları anlayabilirim.	0,873
Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.	0,863
İnsanlara yakın ilgi duyarım.	0,860
Başkalarını önyargısız dinlerim.	0,859
Yaşadığım olaylardaki duygularımı sözlerimle ve beden dilimle başkalarına iletebilirim.	0,856
Duygularımı rahatlıkla dile getirebilirim.	0,853
Birisi ile iletişim içindeyken sakin bir ses tonuyla konuşurum.	0,815
Başkalarına içtenlikle iltifat ederim.	0,813
Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.	0,805

Sosyal zekâ ölçeğine ilişkin faktör bulguları Tablo 3’te belirtilmektedir.

Tablo 3. Sosyal Zekâ Ölçeği Faktör Yükleri

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Sosyal Zekâ İfadeleri	Faktör Yükleri
Diğer insanların davranışlarını önceden tahmin edebilirim.	,855
Davranışlarımla diğer insanlara ne hissettireceğimi bilirim.	,852
Diğer insanların duygularını anlayabilirim.	,849
Başkalarının isteklerini anlarım.	,838
Bir açıklama yapmalarına gerek duymadan insanların ne yapmaya çalıştıklarını çoğunlukla anlarım.	,830
Başkalarını iyice tanımam uzun zaman alır.	,825
Diğer insanların davranışlarıma nasıl tepki göstereceklerini tahmin edebilirim.	,814
Diğer insanların yüz ifadelerinden, beden dillerinden vs. gerçekte ne demek istediklerini çoğunlukla anlarım.	,810
Tanımadığım yeni insanların olduğu bir ortamda genellikle tedirginlik hissederim.	,807
Sosyal ortamlara kolaylıkla uyum sağlarım.	,801
İnsanlarla ilk tanışmada ve yeni ortamlara girme konusunda iyiyimdir.	,820
Başka insanlarla geçinebilmekte zorlanırım.	,817
Yeni tanıştığım insanlarla iyi ilişkiler kurmada başarılıyım.	,798
Başkalarıyla konuşacak güzel sohbet konuları bulmakta çoğunlukla sıkıntı çekerim.	,797
Çoğunlukla başkalarının seçimlerini anlamanın zor olduğunu hissederim.	,786
İnsanlar yaptıkları şeylerle beni sık sık şaşırtırlar.	,781
İnsanlar açıklama yapmama fırsat vermeden bana kızarlar.	,776
Ne düşündüğümü söylediğimde insanlar genellikle benden rahatsız olmuş veya bana kızmış gibi görünürler.	,612
İnsanları tahmin edilemez bulurum.	,602
Farkına varmadan çoğu kez başkalarını incitirim.	,592
Diğer insanların yaptıklarına verdikleri tepkiler beni çoğunlukla şaşırtır.	,543

Araştırmada kurgulanan modele göre ölçek ifadelerinin mevcut durumu ölçüp ölçmediğine yönelik iki yöntem kullanılmış olup bu yöntemler; yakınsama geçerliği (convergent validity) ve ıraksama geçerliği (discriminant validity) yöntemleridir (Churchill Jr, 1979; Erdem, 2021). Tablo 2 ve Tablo 3'te görüleceği üzere ölçeklere yönelik ifadelerin standartlaştırılmış faktör yükleri 0,5'ten yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca faktör yüklerine yönelik incelemede parametrik değerlendirme t değerlerinin 10,15 ile 25,56 arasında değiştiği belirlenmiştir. Analiz sonuçlarında elde edilen bu değerler ışığında araştırma modeli anlamlı ve uyumlu olarak belirlenmiştir (Hair vd., 2006).

Tablo 4. Ortalama, Korelasyon, Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	Ortalama	S. S	CR	AVE	1	2
1. Sosyal Zekâ	3.28	.949	.850	.718	-	
2. İletişim Becerisi	3.14	.917	.835	.746	.496**	-

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Not: SS, standart sapma; *0,05 düzeyinde anlamlıdır (çift-yönlü). **0,01 düzeyinde anlamlıdır (çift-yönlü)

Tablo 4'e göre araştırma kapsamında elde edilen verilerin Average Variance Extracted-(AVE) yani ortalama açıklanan varyans değerlerine göre yakınsama geçerliliği belirlenmiştir. Araştırma modelinin AVE değeri 0,5'ten yüksek olması ile ölçek ifadelerinin örtük değişkenlerinin geçerli olduğu söylenebilir (Fornell ve Larcker, 1981; Hu ve Bentler, 1999). Ayırt edici geçerliliğe yönelik ölçekler arasında korelasyon değerlerinin 0.80'den küçük olması ile araştırma modelinin iraksama ayırt edici geçerliliğini sağladığını göstermektedir (Kline, 2015; Erdem, 2021). Diğer yandan Tablo 4'te belirtildiği üzere korelasyon değerlerinin 0,80 değerinden düşük ve anlamlı olması iraksama ayırt edici geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Demografik Bulgular

Araştırmadaki katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf ve alan değişkenlerine göre demografik bilgileri, Tablo 5'te cinsiyet değişkeni temel alınarak açıklanmaktadır.

Tablo 5. Demografik Bulgular

Cinsiyet	F (Sıklık)	% Yüzde	Alan	F (Sıklık)	% Yüzde
Kadın	153	46,6	Gazetecilik	78	23,8
Erkek	175	53,4	Radyo Televizyon Sinema	64	19,5
			Halkla İlişkiler Tanıtım	186	56,7
Toplam	328	100,00	Toplam	328	100,00
Yaş	F (Sıklık)	% Yüzde	Sınıf Düzeyi	F (Sıklık)	% Yüzde
18-20	105	32,0	1. Sınıf	73	22,3
21-24	113	34,5	2. Sınıf	101	30,8
25-30	67	20,4	3. Sınıf	92	28,0
31-35	34	10,4	4. Sınıf	62	18,9
36- üstü	9	2,7			
Toplam	328	100,00	Toplam	328	100,00

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin %46,6'sı kadınlardan, %53,4'ü erkeklerden oluşmaktadır. Yaş değişkenine göre katılımcıların %32'si 18-20, %34,5'i 21-24, %20,4'ü 25-30, %10,4'ü 31-35 ve %2,7'si ise 36 yaş ve üzeri bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların alanlarına yönelik bulgulara göre %23,8'i Gazetecilik

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

bölümünde, %19,5'i Radyo Televizyon Sinema bölümünde ve %56,7'si ise Halkla İlişkiler Tanıtım bölümünde olduğu belirlenmiştir. Son olarak katılımcıların %22,3'ü 1. Sınıf, %30,8'i 2. Sınıf, %28'i 3. Sınıf ve %18,9'u ise 4. Sınıfta oldukları belirlenmiştir.

3.2. Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

Araştırmada kurgulanan ilk hipotezin test edilmesine yönelik Korelasyon analizi uygulanmış olup korelasyon analizinde sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında pozitif yönlü ($r=.496$, $p<.001$) bir ilişki belirlenmiştir (Tablo 6). H1 hipotezi desteklenmiştir.

Tablo 6. Korelasyon Analizi Değerleri

Değişkenler	1	2
1. Sosyal Zekâ	-	
2. İletişim Becerisi	.496**	-

Araştırmada kurgulanan ikinci hipotezin test edilmesi için verilere yapısal eşitlik modeli uygulanmıştır. Yapısal Eşitlik Modeli analizine sonucunda doğrudan etki sonuçlarına yönelik değerler Tablo 7'de belirtilmektedir.

Tablo 7. Doğrudan Etki

Değişkenler	β	T	SE	P
Sosyal Zekâ– İletişim Becerisi	.362	3.952	.059	***

Not: SH, standart hata; *0.05, **0.01, ***0.001 düzeyinde anlamlı (çift yönlü)

Tablo 7'de görüleceği üzere Sosyal zekânın iletişim becerisi üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisinin olduğu belirlenmiştir ($\beta=.362$, $t=3.952$, $p<0.001$). Elde edilen bu sonuca göre sosyal zekânın iletişim becerisini pozitif yönde anlamlı olarak etkilediği görülmektedir. H2 hipotezi desteklenmiştir.

Araştırmanın üçüncü hipotezinde cinsiyetin düzenleyici rolüne yönelik yapısal eşitlik modeli uygulanmış, ardından elde edilen bulgular Sandart Tools Package makro programıyla analiz edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Kadın ve Erkeğe Yönelik Düzenleyici Etki Bulguları

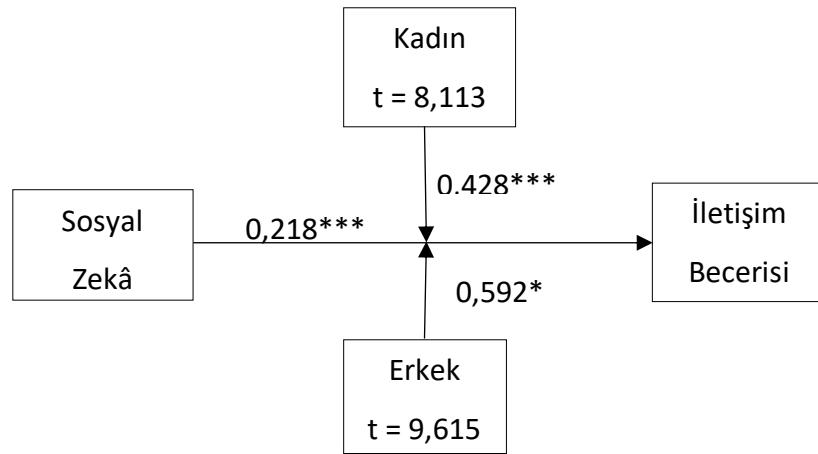
Değişkenler	Kadın (n = 153) $\beta(t)$	Erkek (n = 175) $\beta(t)$	p
Sosyal Zekâ – İletişim Becerisi	.428 (8,113)***	.592 (9,615)*	***

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Not: β , Standart Beta; S.H, Standart Hata; * Anlamlılık $p < 0,1$ (iki taraflı) $t \geq 2,71$, ** Anlamlılık $p < 0,05$ (iki taraflı) $t \geq 3,84$, *** Anlamlılık $p < 0,01$ (iki taraflı) $t \geq 6,63$

Tablo 7’de görüleceği üzere sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında kadınlar ($\beta=0.428$; $t=8.113 > 6.63$; $p < 0.01$) ve erkeklerden ($\beta=0.592$; $t=9.516 > 2.71$; $p < 0.01$) oluşan cinsiyetin düzenleyici rolünün olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasındaki ilişkide erkeklerin kadınlara göre 1,18 kat daha fazla düzenleyici etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H3 hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki belirlenirken bu etkileşimde cinsiyetin düzenleyici rolü belirlenmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Düzenleyici Etki Analiz Modeli

SONUÇ

Araştırmada Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal zekâ ile iletişim becerileri etkileşimini belirlemek amacıyla bir uygulama yapılmıştır. Buna ek olarak araştırmada bu etkileşime yönelik cinsiyet değişkeninin düzenleyici rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($p < .001$). Ayrıca sosyal zekânın iletişim becerisi üzerinde pozitif yönlü bir etkisi belirlenmiştir ($p < .001$). Bu bulgulara göre bireylerin sosyal zekâ algılarının iletişim becerilerini güçlendirdiği sonucuna varılmıştır. Son olarak araştırmada sosyal zekâ ile iletişim becerisi ilişkisinde cinsiyetin düzenleyici rolü ($p < 0.01$) olduğu belirlenmiştir. Cinsiyetin araştırma

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

modelinde düzenleyici rol oynaması, araştırmaya katılım sağlayan kadın ve erkek öğrencilerin bağımlı ve bağımsız değişkenleri nasıl algıladıkları, her iki değişkene yönelik hangi grubun algılarının daha yüksek olduğu ve daha fazla farklılaştığının belirlenmesi işlemidir. Bu çerçevede bireylerin sosyal zekâ algıları ile iletişim becerileri etkileşimleri yönünde kurgulanan araştırma modelinde erkeklerin kadınlara göre algılarının daha fazla farklılaştığı belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle sosyal zekâ algıları ile iletişim becerileri ilişkisinde erkeklerin kadınlara göre daha güçlü algıya sahip olduğu (1,18 kat fazla) sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla sosyal zekâ ve iletişim becerileri etkileşimi kurduklarını göstermektedir. Dolayısıyla erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek algılara sahip oldukları belirlenmiştir.

Literatürde yapılan araştırmalarda iletişim becerileri konusu genel olarak eğitim-öğrenme (Dickson vd., 1996; Kurtz vd., 2017; Listiana vd., 2023; Sukmayasa ve Sudiana, 2023), benlik saygısı (Englander-Golden vd., 1989; Gurdogan Paslı vd., 2016; Hasan Alam vd., 2023; Van Tonder vd., 2023) gibi konularla ilişkilendirilmiştir. Diğer yandan sosyal zekâ ise literatürde genel olarak duygusal zekâ (Crowne, 2009; Lievens ve Chan, 2010; Arghode, 2013; Segrin ve Flora, 2019; Heidari ve Babaei Nezhad, 2023), yapay zekâ (Bainbridge vd., 1994; Kaptein vd., 2011; Dhelim vd., 2021; Freeman vd., 2023; Paramés-Estévez vd., 2023; Wided ve Alfalih, 2023) ile ilişkilendirilmiştir. Buna ek olarak literatürde iletişim becerisi konusu ile zekâ konularına yönelik yapılan çalışmalarda genel olarak iletişim becerileri duygusal zekâ kavramı ile (Yousefi, 2006; Fletcher vd., 2009; Petrovici ve Dobrescu, 2014; Özdayı ve Uğurlu, 2015; Taşlıyan vd., 2015; Ha ve Jeon, 2016; Türken vd., 2016; Gül ve Güney, 2019; Yorulmaz ve Kıracı, 2019) ilişkilendirilmiştir. Sonuç olarak literatürde her iki değişkenle ilgili birçok araştırma bulunmasına rağmen sosyal zekâ ile iletişim becerisi arasındaki etkileşime yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Bu kapsamda araştırmanın özgün olduğu söylenebilir.

Gelişen teknoloji ile bireylerin hayatları daha da kolaylaşmakla birlikte teknolojik gelişmelerin birçok sorunlara da yol açtığı bilinmektedir. Özellikle iletişim alanında gelişen teknoloji bireylerin dünyadaki diğer insanlarla daha kolay iletişim kurmalarına sebep olmaktadır. Bu noktada bireylerin iletişim becerilerinin

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

geliştirilmesi ile toplumların gelişmesinin önü açılacaktır. Diğer yandan iletişim becerileri ile sosyal zekânın da geliştirilmesine yönelik işlemlerin yapılması da gerekliliktir. Bu çerçevede araştırmada sosyal zekâ ile iletişim becerileri etkileşiminin belirlenmesine gayret gösterilmiştir.

Araştırma kapsamında iletişim fakültesi çatısı altındaki öğrencilere yönelik uygulama yapılmış olması, araştırma evren ve örnekleminin tek bir üniversite ile sınırlı kalması, araştırma modelinin sadece iki değişkenli olarak kurgulanması, evren ve örneklemin sadece Bolu ili olarak belirlenmesi gibi durumlar araştırmanın sınırlılıkları arasında gösterilebilir.

Araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde teorik öneriler olarak; gelecekte araştırma yapacak araştırmacıların iletişim fakültesinde öğrenim görmekte olarak öğrenciler dışındaki farklı alanlarda öğrenim gören öğrencilere yönelik örneklem seçmeleri, farklı üniversitelerden örneklem elde etmeleri, devlet ve vakıf üniversiteleri öğrencilerine yönelik araştırma ölçeklerini uygulayarak karşılaştırma yapmaları önerilmektedir. Diğer yandan araştırmanın pratik öneriler olarak bu araştırma bulgularının sonucuna göre sosyal zekâ algısının geliştirilmesi ile iletişim becerilerinin de gelişeceği belirlenmiş olup özellikle anaokulu seviyesinden başlanarak öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirici dersler ve uygulamaların ilgili okulların müfredatına konulması önerilebilir. Buna ek olarak toplumdaki bireylerin iletişim noktasında becerilerini geliştirici radyo ve televizyon yayınlarının da yapılması tavsiye edilir. Son olarak araştırma bulgusunda erkeklerin kadınlara göre sosyal zekâ algıları ve iletişim becerileri algılarının daha yüksek olduğunun belirlenmesi nedeniyle özellikle üniversitelerde kadınların iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik uygulama ve eğitimin verilmesi de tavsiye niteliğinde olabilir.

KAYNAKÇA

- ABDULLAYEVA, Leyla. (2018). Ergenlerde Sosyal Zekanın Gelişiminde Çevresel Faktörler. Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 5(14), s.234-247.
- American Institute for Learning and Human Development. Multiple Intelligence. <http://www.institute4learning.com/resources/articles/multiple-intelligences/>. (Erişim Tarihi: 02.03.2023).

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

ARGHODE, Vishal (2013). Emotional And Social Intelligence Competence: Implications for Instruction. International Journal of Pedagogies and Learning 8(2), s.66-77.

AZİZ, Aysel (2010). İletişime Giriş, İstanbul: Hiperlink Yayınları

BAINBRIDGE, William Sims, BRENT, Edward E, CARLEY, Kathleen M, HEISE, David R, MACY, Michael W., MARKOVSKY, Barr ve SKVORETZ, John (1994). Artificial Social Intelligence. Annual Review of Sociology, 20(1), s.407-436.

BAŞARAN, Ilgın (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zeka Kuramı: Bir İnceleme. Ege Eğitim Dergisi, 5, s.7-15.

BELTON, Daniel; EBBERT, Ashley ve INFURNA, Frank J (2016). Social Intelligence, A. Farazmand (ed.), Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy and Governance, Springer International Publishing. Switzerland. DOI: [10.1007/978-3-319-31816-5_2393-1](https://doi.org/10.1007/978-3-319-31816-5_2393-1)

BENTLER, Peter M., ve BONETT, Douglas G. (1980). "Significance Tests and Goodness of Fit in The Analysis of Covariance Structures." Psychological Bulletin 88(3). s.588.588.

BROWNE, M. W., ve CUDECK, R. (1993). Alternative Ways Of Essessing Model Fit. İçinde K.A. Bollen ve Long (Ed.), Testing Structural Equation Models (s. 136-162). Newbury Park , CA; Sage.

CHURCHILL Jr. Gilbert A. (1979). "A Paradigm for Developing Better Measures of Marketing Constructs." Journal of Marketing Research 16(1), s.64-73.

CROWNE, Kerri A. (2009). "The Relationships Among Social Intelligence, Emotional Intelligence and Cultural Intelligence." Organization Management Journal 6(3), s.148-163.

DESHPANDE, Abhinav Vinod (2015). A New Platform For Improvisation and Development of Inter-Personal Communication Skills By Training and Simulation of Human Mind. International Journal of Library& Information Science, 4(2), s.7-15.

DHELIM, Sahraoui, NING, Huansheng, FARHA, Fadi, CHEN, Liming, ATZORI, Luigi ve DANESHMAND, Mahmoud (2021). IoT-Enabled Social

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Relationships Meet Artificial Social Intelligence. IEEE Internet of Things Journal, 8(24). s.17817-17828.

DICKSON, David, HARGIE, Owen, ve MORROW, Norman (1996) Communication Skills Training for Health Professionals. Chapman and Hall Medical.

DOĞAN, Tayfun ve ÇETİN, Bayram (2009) "Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği Türkçe Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması." Educational Sciences: Theory and Practice 7(1). s.241-268.

ENGLANDER-GOLDEN, Paula, JACKSON, Joan Elconin, CRANE, Karen, SCHWARZKOPF, Albert B, LYLE ve Patricia S. (1989) Communication Skills and Self-Esteem in Prevention of Destructive Behaviors. Adolescence, 24(94), s.481.

ERDEM, Ahmet Tuncay (2021). "A Tipi Kişilik Özelliğinin Kariyerizm Eğilimi Üzerine Etkisinde Ahlaki Çözülme Eğiliminin Aracı Rolü." Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 45, s.47-62.

FİLİZ, Bijen (2020). The Relationship Between Effective Communication Skills and Verbal Intelligence Levels of Faculty of Sport Sciences Students. International Journal of Educational Methodology, 6(3), s.603-612.

FLETCHER, Ian, LEADBETTER, Peter, CURRAN, Andrew ve O'SULLIVAN, Helen (2009). A Pilot Study Assessing Emotional Intelligence Training and Communication Skills With 3rd Year Medical Students. Patient Education and Counseling, 76(3), s.376-379.

FORNELL, Claes, ve LARCKER, David F. (1981). "Structural Equation Models With Unobservable Variables And Measurement Error: Algebra and statistics." Journal of Marketing Research, 18(3), s.382-388.

FREEMAN, Jared, HUANG, Lixiao, WOOD, Matt ve CAUFFMAN, Stephen J. (2023). Evaluating Artificial Social Intelligence in an Urban Search and Rescue Task Environment. Paper Presented at the Computational Theory of Mind for Human-Machine Teams: First International Symposium, ToM for Teams 2021, Virtual Event, November 4–6, 2021, Revised Selected Papers.

GROVER, M. Susan. (2005) Shaping Effective Communication Skills and Therapeutic Relationships at Work: The Foundation of Collaboration. AAOHN Journal, 53(4). s.177- 182.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

GÜL, Elif. ve GÜNEY, Alptekin (2019). Duygusal Zekâ ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(2), s.141-158.

GURDOGAN PASLI, Eylem, USLUSOY ÇETINKAYA, Esin, KURT Seda ve YASAK, Kübra (2016). Comparison of The Self Esteem and Communication Skills at The 1st and Senior Year Nursing Students. International Journal of Caring Sciences, 9(2), s.496-502.

HA, Ju Young ve JEON, So Young (2016). "The Effects of Humanistic Knowledge and Emotional Intelligence on Communication Skills of Nurses." The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education, 22(3), s.264-273.

HAIR, Joseph F., BLACK, William. C., BABIN, Barry. J., ANDERSON, Rolphe. E. ve TATHAM, Rich L. (2006). Multivariate Data Analysis, Uppersaddle River. In: NJ: Pearson Prentice Hall.

HAJEBİ, Mustapha; TAHERİ, SeddiQ ve NOSHADİ, Mahdi. (2018). The Relation Between Interpersonal Intelligence, Reading Activity and Vocabulary Learning Among Iranian EFL Learners. International Journal of English Language & Translation Studies. 6(1). s.48-56.

HANÇER, Murat ve TANRISEVDİ Abdullah (2003). Sosyal Zeka Kavramının Bir Boyutu Olarak Empati ve Performans Üzerine Bir İnceleme. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi. 27 (2), s.211-225.

HASAN ALAM, Faten; ESMAT, Elsayed Ibrahim ve EL-AMROSY, Sabah. H (2023). Effectiveness of Logotherapy Training on Self-Esteem, Communication Skills and Impact of Event Among Older Adults. International Egyptian Journal of Nursing Sciences and Research, 3(2), s.486-505.

HEIDARI, AliReza ve ABBAS, Babaei Nezhad (2023). Evaluation of The Relationship Between Emotional Intelligence and Social Intelligence With Employees' Job Performance (Case Study: General Department of Social Security of Kerman province). Political Sociology of Iran, 5(11), s.4974-4990.

HU, Li-tze ve BENTLER, Peter M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 6(1), s.1-55.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

KAPTEIN, Maurits, MARKOPOULOS, Panos, RUYTER, Boris ve AARTS, Emile (2011). Two Acts of Social Intelligence: The Effects of Mimicry and Social Praise on The Evaluation of An Artificial Agent. *AI & Society*, 26, s.261-273.

KASATURA, İlkyay. (1991). Okul Başarısından Hayat Başarısına, (2. Basım), İstanbul Altın Kitaplar Yayınevi.

KLIN, Rex B. (2015). Principles and Practice Of Structural Equation Modeling. New York: The Guilford Press.

KURTZ, Suzanne, DRAPER, Juliet ve SILVERMAN, Jonathan (2017). Teaching and Learning Communication Skills in Medicine: Crc Press.

LIEVENS, Filip, ve CHAN, David. (2017). Practical Intelligence, Emotional Intelligence, and Social Intelligence. In Handbook of Employee Selection (s. 342-364). New York: Routledge.

LISTIANA, Lina, CHASANAH, Cholifatul, RODHIYAH, Aisyah ve DAESUSI, Ruspeni (2023). The Analysis of Students' Metacognitive Skills, Learning Motivation, Communication Skills, and Their Correlations. In Teacher Education and Teacher Professional Development in the COVID-19 Turn (s.88-96): Routledge.

MACKENZIE, Scott B ve PODSAKOFF, Philip M. (2012) Common Method Bias in Marketing: Causes, Mechanisms, and Procedural Remedies. *Journal of Retailing*, 88(4), s.542-555.

MARSH, Herbert W. ve HOCEVAR, Dennis (1985). Application of Confirmatory Factor Analysis to The Study of Self-Concept: First-and Higher Order Factor Models and Their Invariance Across Groups. *Psychological bulletin*, 97(3), s.562.

MCDONALD, Roderick P., ve MARSH, Herbert W. (1990). Choosing a Multivariate Model: Noncentrality and Goodness of Fit. *Psychological Bulletin*, 107(2), s.247.

KORKUT OWEN, Fidan, ve BUGAY, Aslı (2014). İletişim Becerileri Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 10(2).

ÖZDAYI, Nahit, ve UĞURLU, Fatih (2015) "Examining The Relationship Between Emotional Intelligence and Communication Ability Levels of Football

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Arbiters." International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-
IJSETS 1(1), s.31-39.

ÖZKAN, Hüseyin Hasan (2008). Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitim Programı Öğeleri İlişkisi. E- Journal of New World Sciences Academy, 3(2), s.332-344.

PARAMÉS-ESTÉVEZ, Santiago, CARBALLOSA, Alejandro, GARCIA-SELFA, David ve MUNUZURI, Alberto P. (2023). Artificial Intelligence Techniques Used to Extract Relevant Information from Complex Social Networks. *Entropy*, 25(3), s.507.

PETROVICI, Amalia, and DOBRESCU, Tatiana (2014). The Role of Emotional Intelligence in Building Interpersonal Communication Skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, s.1405-1410.

PIDVALNA, Khrystyna. (2013). Effective Communications Communication Skills. https://www.academia.edu/35787214/Effective_Communications_Communication_Skills. (Erişim Tarihi: 02.03.2023). ISBN 978-1-62620-962-6

RAMANATHAN, Karrhik (2021). Deveopment and Validation of a Tool on Social Intelligence. *The International Journal of Indian Psychology*, 9(3), s.1540-1560.

SADIKU, Matthew N.O; MUSA M. Sarhan; AJAYI-MAJABI ve Abayomi; ADEBO, O. Philip. (2020). Interpersonal Intelligence: An Introduction. *International Journal of Trend in Research and Development*, 7(4). ISSN: 2394-9333.

SAXENA, Sumanlate ve JAİN, Rajat Kumar (2013). Socila Intelligence of Undergraduate Students In Relation To Their Gender and Subject Stream. 1(1), s.1-4.

SEGRIN, Chris, ve FLORA Jeanne, (2019). Fostering Social and Emotional Intelligence: What are The Best Current Strategies in Parenting? *Social and Personality Psychology Compass*, 13(3), e12439.

SILVERA, David, MARTINUSSEN, Monica, ve DAHL, Tove I. (2001). The Tromsø Social Intelligence Scale, a Self-Report Measure of Social Intelligence. *Scandinavian Journal of Psychology*, 42(4), s.313-319. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00242>

SUKMAYASA, I. Made Hendra, ve SUDIANA, I. Nyoman (2023). The Effect of The Whole Language Approach on Learning Motivation and Productive

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

Communication Skills of Students. *Advances in Mobile Learning Educational Research*, 3(1), s.596-601.

TANAKA, Jeffrey Scott, ve HUBA, George John (1985). A Fit Index for Covariance Structure Models Under Arbitrary GLS Estimation. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 38(2), s.197-201.

TAŞLIYAN, Mustafa, HIRLAK, Bengü ve HARBALIOĞLU, Melda (2015). Duygusal Zekâ, İletişim Becerileri ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencilerine Bir Uygulama. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 2(3), s.45-58.

THORNDIKE, Edward. L (1920). Intelligence and Its Use. *Harper's Montly Magazine*, 140. s.227-235.

TÜRKEN, Hazal, ES, Begüm, ve ÇALIM, Selda İldan (2016). Öğrenci Ebelerin Duygusal Zekâları ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişki. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 447-452.

TUTAR, Hasan ve ERDEM, Ahmet Tuncay (20200). Örnekleriyle Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve SPSS Uygulamaları, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

VAN TONDER, Johanna Isabella, JORDAAN, Jacques. ve ESTERHUYSE, Karel (2023). Self-Esteem, Interpersonal Communication Competence, and Media and Technology Usage as Predictors of Loneliness Among University Students. *SAGE Open*, 13(1), 21582440221148379.

VOLTAN, Nilüfer. (1980). Grupla Atılganlık Eğitiminin Bireylerin Atılganlık Düzeyine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

WALKER, Ronald E. ve FOLEY, Jeanne M. (1973). Social Intelligence: Its History and Measurement, *Psychology Reports*, 33, s.839-864.

WIDED, Ragmoun ve ALFALIH, Abdulaziz Abdulmohsen (2023). Extremism Immunity Through Artificial Intelligence Networks: Extremism Awareness and Social Intelligence. *International Journal of Data and Network Science*, 7(1), s.341-356.

YILDIRIM, Mehmet, Halit ve ERDEM, Ahmet, Tuncay (2016) Küreselleşme ve Küresel Doğan İşletmeler: Konya Karatay Organize Sanayi Bölgesinde Nitel Bir Araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), s.12-28.

AKAR, Fatma ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2023). Sosyal Zekânın İletişim Becerilerine Etkisinde Cinsiyetin Düzenleyici Rolü: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1004-1029

YORULMAZ, Mehmet ve KIRAÇ, Ramazan (2019). Duygusal Zekâ ile İletişim Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 4. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi e-Bildiri Kitabı..

YOUSEFI, Farideh (2006). The Relationship Between Emotional Intelligence and Communication Skills in University Students. Developmental Psychology. 3(9). s.5-13.

YÜKSEL ŞAHİN, Fulya (2008). Communication Skill Levels in Turkish Prospective Teachers, Social Behavior and Personality, 36(9), s.1283-1294.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.